

BEDÖMARGRUPPENS YTTRANDE Avdelning
Utvärderingsavdelningen

Lärosäte: Mälardalens högskola
Yrkesexamen: Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnet svenska
Samlat omdöme: Hög kvalitet
<p>Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Förutsättningar vara tillfredsställande.</p> <p>Inom utbildningsvetenskaplig kärna är drygt hälften av lärarna disputerade och alla har lärarexamen. Lärare medverkar i flera olika kurser och bedömargruppen ser positivt på att organisationen och samarbetet mellan lärarna motverkar att undervisningsplanen känns splittrad. I stället kommer de olika kompetenserna till nytta i utbildningen och progression underlättas. Relationen mellan antalet studenter och lärare är tillfredsställande och bedömargruppen noterar att lärosätet har insatser för att säkerställa kompetensen på lång sikt. Även för inriktningen svenska är antalet lärare och deras vetenskapliga och professionella kompetens adekvat i förhållande till utbildningens innehåll och den begränsade studentvolymen. Bedömargruppen menar dock att den litteraturdidaktiskt inriktade kompetensen är osäker på lång sikt, både ur ett vetenskapligt och professionsrelaterat perspektiv.</p> <p>Utbildningsmiljöerna har direkt allmäntdidaktisk och/eller ämnesdidaktisk relevans. Lärosätet arbetar med att utveckla kollegier i syfte att överföra kunskap mellan forskningsmiljöer och undervisningsmiljöer, och bedömargruppen konstaterar därmed att lärosätet arbetar aktivt med att stärka sambandet mellan utbildning och forskning. Det finns även en tydlig koppling mellan teori och praktik i UVK. I den gemensamma forskningsmiljön ingår språkvetenskapliga och -didaktiska projekt som i hög grad är praktknära och inriktade mot undervisning i flerspråkiga miljöer. Den litteraturvetenskapliga forskningen är ämnesteoretiskt inriktad, men det framgår inte i vad mån den också är professionsinriktad. Miljön är därför inte tillfredsställande i alla delar, eftersom det språkvetenskapliga och språkdidaktiska innehållet är mer systematiskt utformat mot yrkesutövningens kunskapsbehov än det litteraturvetenskapliga och litteraturdidaktiska.</p> <p>Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat vara tillfredsställande.</p> <p>Målet om ämneskunskaper för yrkesutövningen, inbegripet aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, uppfylls. I utbildningen ingår olika studentaktiva arbetsformer med syfte att utveckla studenternas akademiska litteracitet i relation till både det språkvetenskapliga och det litteraturvetenskapliga utbildningsinnehållet. Lärosätet visar att lärandeaktiviteter i kombination med examinationer säkerställer måloppfyllelse, även om utbildningen framstår som mer språkvetenskaplig än litteraturvetenskaplig när det gäller de ämneskunskaper som krävs för</p>

yrkesutövningen. Bedömargruppen och rekommenderar lärosätet att komma tillrätta med denna obalans.

Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls då bedömargruppen anser att lärosätet i undervisning och examination kopplar samman vetenskapligt förhållningssätt, forskningsmetoder, beprövad erfarenhet och lärares yrkeskunnande på ett tillfredställande sätt. Fältstudier är en återkommande aktivitet i progression som gör att studenterna får planera och genomföra undervisning utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet. I språkvetenskapligt, språkdidaktiskt, litteraturvetenskapligt och litteraturdidaktiskt inriktade kurser studerar, diskuterar och prövar studenterna ämnesspecifika och ämnesdidaktiska frågeställningar och teorier i relation till kvantitativa och kvalitativa undersökningsmetoder. Trots vissa svagheter i de självständiga arbetena anser bedömargruppen att utbildningen i sin helhet möjliggör och säkerställer måluppfyllelse.

Målet om att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls på olika sätt. Vetenskapligt förhållningssätt och beprövad erfarenhet integreras i både UVK och VFU, vilket medför att studenterna kontinuerligt under utbildningen utvecklar denna förmåga. Praktisk yrkest teori används under utbildningen och syftar till att studenterna ska reflektera över och bli medvetna om sin pedagogiska grundsyn, vilket ger stöd för progression. Fältstudier är en återkommande lärandeaktivitet, där empiriska forskningsresultat ställs mot egna iakttagelser för att utveckla undervisningen. Studenterna tar del av aktuell forskning, prövar olika undersökningsmetoder och redovisar och diskuterar återkommande resultatet av andras och egna undersökningar. Utbildningen i sin helhet möjliggör och säkerställer måluppfyllelse och bedömargruppen anser att systematiken, bredden och progressionen i de lärandeaktiviteter som ingår i fältstudierna är en styrka.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls genom att lärosätet har ett tydligt sätt att resonera kring didaktik som avspeglar sig på UVK-kursernas innehåll och utformning. Målet säkerställs även under VFU, vilket det sker kontinuerligt under utbildningen med progression i och med användandet av praktiskt yrkest teori. Kursinnehåll, aktiviteter och examinationer bildar en innehållsrik, sammanhållen och integrerad utbildning som bygger på aktuell forskning som är relevant för undervisning i svenska i gymnasieskolan. Användandet av olika examinationsformer och utformningen av dessa medför enligt bedömargruppen utbildningen i sin helhet möjliggör och säkerställer måluppfyllelse. Det språkdidaktiska innehållet med tillhörande lärandeaktiviteter är dock mer utvecklat än motsvarande för litteraturdidaktik, så där finns ett utvecklingsområde för att måluppfyllelse ska kunna säkerställas även på lång sikt.

Målet om att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet i syfte att stimulera varje elevs lärande uppfylls bland annat genom UVK-kurser där studenterna möter olika faktorer som påverkar elevernas lärande och utveckling. Studenterna ska även göra en undervisningsplanering som syftar till att göra alla elever delaktiga. VFU och de fältuppgifter som studenterna har under de högskoleförlagda kurserna bidrar också till att uppfylla detta mål. VFU är förlagd både till grundskolans årskurs 7–9 och till gymnasieskolan. Detsamma gäller för de fältstudier som studenterna gör under det första året. Bedömargruppen ser positivt på att man skapar förståelse för undervisning i olika miljöer. Utöver VFU:n ger lärosätet för inriktningen svenska exempel på lärandeaktiviteter och examinationer som enligt bedömargruppen bidrar till att lärosätet uppfyller

examensmålet. Bedömggruppen rekommenderar dock lärosätet att se över språkdidaktiskt inriktade lärandemål, lärandeaktiviteter och examinationer med fokus på delen av målet som rör "på bästa sätt stimulera varje elevs lärande" i svenska. Bedömggruppen anser sammantaget att utbildningen i sin helhet möjliggör och säkerställer måluppfyllelse.

Målet om bedömningar utifrån relevanta aspekter samt hållbar utveckling uppfylls. Det finns kurser med lärandemål om samhälle, mångfald, flerspråkighet, mänskliga rättigheter, barnkonventionen, etik och hållbar utveckling. Studenterna får träna att göra bedömningar och det finns examinationer som handlar om att reflektera kring detta, både själv och tillsammans med andra. Bedömggruppen anser sammantaget att utbildningen i sin helhet möjliggör och säkerställer måluppfyllelse.

Jämställdhetsperspektivet är enligt bedömggruppen väl förankrat i utbildningen, vilket avspeglar sig i de analyser som gjorts och att perspektivet beaktas i kursernas innehåll och kursutveckling. Det finns också lärandemål om jämställdhetsperspektiv i pedagogisk verksamhet i en UVK-kurs och i VFU-kurser som kopplar till att studenten, när examen utfärdas, visar förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten. Jämställdhetsfrågor som rör olika lärandeaktiviteter ingår i språkvetenskapliga och språkdidaktiska kurser och i litteraturvetenskapliga och litteraturdidaktiska kurser.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling sker genom högskolans systematiska kvalitetssäkringsarbete, men återkopplingen kan ges i större utsträckning. Viss återkopplingen är personbundet, vilket medför att den inte alltid sker, men för svensklärarytbildning har den fungerat och studenterna har fått information om ändringar som lärosätet har gjort. Kursvärderingar genomförs vid kursslut och analyseras av lärare. En examensmatris används fortlöpande för att stämma av examensmål mot lärandemål. Studentgenomströmningen är lägre än i riket som helhet och det pågår analys av detta och kursutvecklingsarbete för att öka den. Man har också satt in åtgärder inom undervisning och examination för att öka genomströmningen.

Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Studentperspektiv vara tillfredsställande.

Studenterna får möjlighet att ta en aktiv roll i utvecklingen av utbildningens innehåll och genomförande, exempelvis genom formell studentrepresentation och genom medverkan i kursutveckling, kursvärderingar och introduktionsdag. Bedömggruppen vill påpeka att det är viktigt att studenterna framöver också medverkar i de formella forum som bereder kurser för svensklärarytbildningen. Gruppen ser positivt på att lärosätet initierat olika aktiviteter för att öka studenternas medverkan.

Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan vara tillfredsställande.

Bedömggruppen kan konstatera att lärosätet har relevant samverkan med det omgivande samhället, på flera olika sätt och i olika konstellationer. Utbildningen blir mer användbar genom teorier som behandlar förändringsprocesser, VFU på både högstadieskolor och gymnasieskolor och fältstudier under de högskoleförlagda kurserna, och detta bidrar till att studenten förbereds för ett föränderligt arbetsliv. Utbildningen förbereder också studenten för yrkesutövning i ett samhälle och en skola med språklig mångfald. Digitaliseringens betydelse för undervisning och lärande ses som central för att

vidareutveckla utbildningen. Bedömggruppen anser att lärosätets samverkan med kulturinstitutioner och kulturarbetare är en styrka.

Utbildningsvetenskaplig kärna

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Ämneslärarutbildningen är en av lärosätets fyra akademier och 50–70 studenter tas in per år. Inom Akademin för utbildning, kultur och kommunikation finns praktiskt taget hela lärarutbildningens undervisande och forskande personal. Lärarutbildarna uppgår till 35 personer, av vilka 12 lärare är verksamma inom utbildningsvetenskaplig kärna (UVK). Under intervjuerna framgick att studenterna möter alltför många olika lärare under kurserna. Skälet till det är enligt lärosätet att det behövs varierad kompetens inom UVK-kurserna för att bygga samman utbildningen till en helhet. Ledningen är dock medveten om att det medför en splittrad undervisningsplan som kan vara en stor utmaning för lärarna, men självvärderingen visar att lärosätet har strukturer för att motverka detta. Under intervjuerna bekräftas det av lärarna som träffas flera gånger per termin för att diskutera hur arbetet fortlöper. Intervjuerna visar snarare att en progression i UVK-kurserna underlättas av att flera lärare är verksamma. För att möjliggöra kontinuitet i kurserna är samma lärare kursansvarig även om lärarna på kursen varierar. Bedömggruppen ser positivt på att organisationen och samarbetet mellan lärarna motverkar att undervisningsplanen känns splittrad, och på att lärarna i stället ger uttryck för att deras olika kompetenser kommer till nytta i olika delar av utbildningen.

Drygt hälften av lärarna är disputerade, och inom UVK är det framför allt med inriktning mot didaktik och pedagogik. Alla lärare har lärarexamen och lärarnas kompetens utvecklas kontinuerligt genom bland annat högskolepedagogiska kurser, vilket bedömggruppen anser vara positivt. Adjungerade adjunkter bidrar till yrkesrelevans och samverkan med skolor. De adjungerade adjunkterna är ämneslärare med anställning på en gymnasieskola där de tjänstgör minst 50 procent samtidigt som de har en tidsbegränsad anställning vid lärosätet. Bedömggruppen anser därmed att relationen mellan antalet studenter och personal är tillfredsställande, att lärarna har relevant kompetens och att de har möjlighet till högskolepedagogisk kompetensutveckling.

I självvärderingen beskrivs en omfattande satsning på forskning inom lärarutbildningen som ska leda till ett långsiktigt forsknings- och utvecklingsprogram som finansieras av särskilda strategiska medel. Vidare håller man på att tillsätta vetenskapligt meriterad personal med lärarexamen samt fyra professorer med inriktning mot bland annat lärarutbildning och specialpedagogik. Bedömggruppen anser att dessa satsningar bidrar till att kompetensen säkerställs på lång sikt och att det ger uttryck för att lärosätet har en strategisk plan för att säkerställa de olika kompetenser som behövs för utbildningen som helhet.

Utbildningsmiljö

Bedömning med motivering: *Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

Lärosätet redovisar, med hänvisning till den lärosätsgemensamma strategiska planen för 2017–2022, organisatoriska förändringar och ekonomiska satsningar som tydligt är inriktade mot att förstärka lärarutbildningen. Lärosätet har tidigare organiserat forskning och utbildning på sådant sätt att lärarutbildningen definierades som ett av flera utbildningsområden och utbildningsvetenskap som en av flera forskningsinriktningar. För att säkerställa kunskapsöverföringen mellan forskningsmiljöer och undervisningsmiljöer görs nu en omorganisering som innebär att utbildning och forskning hålls samman i fyra olika kollegier, varav ett är lärarutbildning/utbildningsvetenskap. I självvärderingen framgår att ämneslärarutbildningen bedrivs inom en forskande miljö, i sex olika forskningsmiljöer. Beskrivningarna av de sex forskningsmiljöerna visar enligt bedömargruppen att de är direkt didaktiskt och/eller ämnesdidaktiskt relevanta. Samtliga forskningsmiljöer vid lärosätet har en seminarieverksamhet med regelbundna träffar med diskussioner mellan både nationella och internationella forskare och undervisande lärare inom kollegiet. Till dessa seminarier bjuds även studenter in. Av intervjuerna framgår att många av lärarna också är forskare, och eftersom förhållandevis många lärare undervisar inom UVK får studenterna lättare del av forskning som är aktuell för olika delar av utbildningen. Enligt självvärderingen arbetar lärosätet med att utveckla kollegier i syfte att överföra kunskap mellan forskningsmiljöer och undervisningsmiljöer. Bedömargruppen noterar därmed att lärosätet arbetar aktivt med att stärka sambandet mellan forskning och utbildning, vilket anses vara positivt.

Inom ramen för lärarnas kompetensutvecklingstid finns vidare möjlighet att auskultera i skolverksamhet och tillägna sig en uppdaterad och breddad kunskap – och därmed få förutsättningar för att utveckla en större och mer aktuell förståelse för skolans verksamhet, uppdrag och utmaningar. Flera utvecklingsprojekt som till stor del drivs i samverkan med skolhuvudmän pågår, vilket enligt självvärderingen främjar en professionsinriktad ämneslärarutbildning. Lärosätet lyfter dock den professionsinriktade miljön som ett utvecklingsområde, med fokus på hur den integreras i utbildningen. Som mer övergripande utvecklingsområden anges frågor om synen på läraruppdraget och lärarrollen i förhållande till mer etablerade lärandeteorier, förhållandet mellan utbildning och forskning samt vidareutvecklad samverkan. Intervjuerna visar dock att det finns en tydlig koppling mellan teori och praktik inom UVK-kurserna och en upplevelse av att det är där studenterna får lära sig att vara lärare och vad yrket innebär. Samtidigt menar bedömargruppen, med intervjuerna som grund, att man kan bli bättre på att samordna vilken forskning som studenterna får ta del av. Syftet med det är att undvika att innehållet i olika kurser uppfattas som motsägelsefullt, exempelvis forskning om lärostilar.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visar kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.*

Enligt självvärderingen är vetenskapligt förhållningssätt lärandemål på de flesta kurser inom UVK, och bedömaregruppen ser att det finns en tydlig progression när det gäller både vetenskapligt förhållningssätt och akademiskt skrivande: från ett grundläggande till ett fördjupat och tillämpat vetenskapligt förhållningssätt. Vidare gör studenterna en mindre vetenskaplig studie för att utveckla sin kunskap om bland annat forskningsetik och olika metoder, vilka också tillämpas praktiskt. Metodfrågor tas upp i flera kurser, även om kvantitativa metoder förefaller behandlas i mindre utsträckning. I de vetenskapliga artiklar som ingår som kurslitteratur har lärosätet medvetet gjort ett urval av artiklar som representerar både kvalitativa och kvantitativa metoder. I intervjuerna framkom det att studenterna i högre grad använder kvalitativa metoder i examensarbetet eftersom de är vanligare inom praktisknära forskning, vilket bedömaregruppen anser vara en rimlig hållning. Det framgår i självvärderingen att det finns ett informationsflöde mellan kurslärare för metodkurserna i UVK och samtliga handledare inom ämnet, där metodkursernas innehåll och intention delas på en digital samarbetsyta, vilket är positivt enligt bedömaregruppen.

Vetenskapsteori nämns inte explicit i självvärderingen och inte heller under intervjuerna, vilket bedömaregruppen anser vara en brist. Samtidigt betonar lärosätet starkt värdet av att studenterna blir medvetna om vad ett vetenskapligt förhållningssätt innebär och att detta ofta är en utmaning i en yrkesförberedande utbildning.

Lärosätet beskriver i självvärderingen att förhållandet mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet kan bearbetas inom ramen för ett synsätt där didaktik ses som en brygga mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Lärosätet resonerar om hur progression av ett vetenskapligt förhållningssätt säkerställs under studierna och i yrkesutövningen. Bedömaregruppen noterar särskilt dokumentet Praktisk yrkesteori (PYT) som studenterna processar under lärarhandledning, individuellt och i grupp under hela utbildningen, och som aktualiseras i flera kurser inom UVK och verksamhetsförlagd utbildning (VFU). Även under den avslutande VFU:n är PYT ett stöd för reflektion, men där är det även ett examinerande moment. Bedömaregruppen anser att lärosätets arbete med praktisk yrkesteori är ett bra och konkret sätt att bearbeta relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Bedömaregruppen kan konstatera att lärosätet i undervisning och examination kopplar samman vetenskapligt förhållningssätt, forskningsmetoder, beprövad erfarenhet och lärares yrkesutövning på ett tillfredsställande sätt.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.*

Didaktisk kompetens är ett nyckelord i självvärderingens beskrivning av hur lärarutbildningen genomförs vid lärosätet. Didaktisk kompetens görs till en koppling mellan vetenskapligt förhållningssätt och beprövad erfarenhet inom den högskoleförlagda och den verksamhetsförlagda utbildningen. Poängen är att vetenskapligt förhållningssätt och beprövad erfarenhet inte isoleras som ett särskilt undervisningsområde, utan integreras i både VFU- och UVK-kurser. Bedömaregruppen anser att detta är ett exempel på hur studenten tränar sin förmåga att kritiskt och självständigt reflektera över forskning samt egna och andras erfarenheter. Ett undervisningsmoment kallat

praktisk yrkesteori (PYT) är enligt bedömaregruppen ett väl fungerande instrument för progression. Det är ett dokument som skrivs och utvecklas kontinuerligt under hela utbildningen samt examineras i samband med den avslutande VFU:n. I intervjuerna framgår att PYT tidigare endast användes i slutet av utbildningen men att lärosätet nu använder det redan från början, med syftet att studenterna ska komma längre i sitt reflekterande och bli medvetna om sin egen pedagogiska grundsyn. Bedömaregruppen framhåller praktisk yrkesteori som ett gott exempel.

Lärosätet visar i självvärderingen medvetenhet om att relationen mellan utbildningens teoretiska och praktiska moment ofta är problematisk och svårhanterlig för både lärare och student. Lärosätet betonar samarbetet med skolor inom VFU och redovisar behov av att utveckla samordningen mellan UVK och ämnesdidaktik samt av att tydliggöra betydelsen av och relationerna mellan de allmändidaktiska lärandemålen inom och mellan kurser i UVK. Bedömaregruppen anser att ett sådant utvecklingsarbete är befogat. Vidare anser bedömaregruppen att det är en tillgång att lärosätet arbetar aktivt med att väva samman utbildningens olika diskurser samt under hela utbildningen refererar till förhållandet mellan teori till praktik.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser.

Enligt självvärderingen har didaktik både en teoretisk och en praktisk dimension som kan användas för kritiskt reflekterande över lärarutbildningens upplägg och relationen till studenternas lärande efter utbildningen. Det sätter sin prägel på hur lärosätet tänker om de utbildningsvetenskapliga kärnkurserna och undervisningen inom dem. Lärosätet konstaterar att undervisning inte endast handlar om lärarens överföring av ett ämnesinnehåll, vare sig det gäller didaktik eller metodik, utan att undervisningen skapar relationer till eleverna genom en didaktisk process som börjar med att läraren analyserar läroplanstexter. Processen fortsätter med urval och gestaltning, och elevernas möte med innehållet, och slutar med att läraren utvärderar vad eleverna lärt sig. Det nödvändiga samspelet mellan didaktik och ämnesdidaktik lyfts av lärosätet fram på ett tydligt och problematiserande sätt, liksom svårigheterna med att göra progressionen i och sambandet mellan kurserna tydlig för studenterna, samt möjliga vägar för att utveckla utbildningen som helhet i detta avseende.

Bedömaregruppen noterar att ovan nämnda resonemang avspeglar sig i UVK-kurserna och i sättet att examinera målet. I den inledande kursen ligger fokus på lärarens reflektion och utveckling av undervisningen, och den didaktiska triangeln introduceras som modell till vilken lärosätet återkommer i senare kurser. Därefter följer kurser med fokus på elevers lärande och utveckling, konflikthantering och ledarskap för lärare, utvärdering och utvecklingsarbete och didaktik, bedömning och specialpedagogik. Exempel på examinationsuppgifter är skriftliga inlämningar, fältstudieuppgifter (alla är inte examinerande) och gruppuppgifter. Uppgifterna stödjer reflektion kring den egna undervisningen, exempelvis när didaktiska teorier behandlas ur både ett teoretiskt och ett praktiskt perspektiv, men de ger också stöd för metodik, exempelvis genom att utveckla en undervisningsaktivitet med digitala verktyg, enligt bedömaregruppen. Målet säkerställs även under VFU, vilket sker kontinuerligt under utbildningen med progression i och med användandet av praktisk yrkesteori där studenten enligt intervjuerna reflekterar över sin undervisning, i syftet att bli

medveten om sin egen pedagogiska grundsyn. Användandet av olika examinationsformer och deras utformning medför enligt bedömargruppen att målet säkerställs i stor utsträckning.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.

Lärosätet betonar betydelsen av försöksverksamheten med övningskolor där studenterna har koncentrerats till ett mindre antal, vilket gynnat samverkan mellan lärosätet och skolorna. Övningskolorna har också en högre andel utbildade handledare än många andra skolor. Förutsättningarna för studenten att utveckla sin undervisningskompetens antas alltså ha blivit bättre i och med samverkan med övningskolor, i synnerhet när det gäller tillgång till VFU-platser. Intervjuerna visar att samverkan mellan lärosätet och skolor kan utvecklas ytterligare eftersom organisationen kring VFU och kontakten med handledare fungerar bättre i Eskilstuna än i Västerås. Bedömargruppen menar att förutsättningarna för studenterna att genomföra en VFU av god kvalitet behöver vara lika vid båda campus, så lärosätet rekommenderas att stärka samverkan med skolor i Västerås.

I självvärderingen beskriver lärosätet också hur innehållet i en rad UVK- och VFU-kurser möjliggör för studenterna att uppnå det aktuella målet, vilket bedömargruppen instämmer i. I kursen *Utbildningens organisation, uppdrag och innehåll för ämneslärare i gymnasieskolan* får studenterna exempelvis möjlighet att utveckla en grundläggande didaktisk förståelse, genom vilken de får möta flera olika faktorer som påverkar eleverns lärande och utveckling, såsom skolkontext, lärarens gestaltning av innehållet, lärarens interaktion med eleverna och olika kunskapsnyer och kunskapsstraditioner. Bedömargruppen anser att en sådan kunskap är en förutsättning för att lärare ska kunna stimulera varje elevs lärande och utveckling. Detta byggs senare på i andra kurser till exempel i specialpedagogik där studenten ska göra en undervisningsplanering som syftar till att alla elever ska vara delaktiga. Det finns även olika slags examinationsformer såsom skriftliga inlämningsuppgifter, grupparbeten, fältstudier (alla är inte examinerande) och VFU. Praktisk yrkest teori (PYT) är ett dokument som används under VFU och som enligt intervjuerna synliggör hur UVK och ämne- och ämnesdidaktiska studier hänger samman. I början tenderar studenterna att hålla dokumentet allmänt, för att i ett senare skede i utbildningen inrikta sig mot ämnet. Lärosätet menar därmed att studenternas arbete med PYT bidrar till att de förstår hur utbildningens olika delar hänger samman. Under intervjun betonades också att det finns en tydlig koppling mellan teori och praktik inom flera av UVK-kurserna. Bedömargruppen instämmer i det och vill tillägga att arbetet med PYT även här bidrar till måluppfyllelsen.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.*

Bedömargruppen anser att innehållet i en rad av lärosätets UVK-kurser bidrar till att målet om pedagogiska bedömningar uppnås, genom att det finns kurser med lärandemål om mänskliga rättigheter, barnkonventionen, etik och hållbar utveckling. Vidare finns en specialpedagogisk kurs där studenterna får träna att göra bedömningar samt kursen *Betyg och bedömning för ämneslärare gymnasieskolan*. I den sistnämnda kursen finns lärandemål som rör bedömningar ur perspektiv som är kopplade till etik, samhälle, mångfald och flerspråkighet. En av examinationerna handlar om att reflektera kring detta, både själv och tillsammans med andra, särskilt kring elevers rättigheter och en hållbar utveckling.

Intervjuerna bekräftar att kurserna och examinationerna tillsammans bildar en helhet som uppfyller detta mål. Samtidigt framgår att UVK och ämnes- och ämnesdidaktiska studier samordnas på olika sätt för detta mål. Under *UVK 1* får studenterna en uppgift om hållbar utveckling där de planerar och testar en aktivitet, vilken ska knytas till det ämnesdidaktiska som studenterna har med sig när det gäller hållbar utveckling. Bedömargruppen ser att det finns ett väl utvecklat samarbete gentemot svenska till följd av att det ligger som första ämne, men motsvarande samarbete finns inte mot samhällskunskap som ligger som andra ämne. Även om lärarna är medvetna om att förutsättningarna skiljer sig åt får studenterna delvis olika förutsättningar när det gäller detta moment. Bedömargruppen rekommenderar lärosätet att stärka samverkan mellan UVK och samhällskunskap som andra ämne när det gäller detta mål.

Jämställdhet

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

Enligt självvärderingen har man kartlagt insatser för jämställdhetsintegrering inom lärosätets fyra akademier. Inom den akademi som ämneslärarutbildningen tillhör har forskollärarytbildningen valts ut för att vidareutveckla jämställdhetsintegreringen, och resultatet av det arbetet kommer att spridas till ämneslärarutbildningen.

Bedömargruppen menar att lärosätet visar en medvetenhet när det gäller jämställdhetsperspektivet som analyseras utifrån tre olika sfärer: mellan lärare och student, mellan student och student och mellan studenten och dess undervisningspraktik. Medvetenheten om detta perspektiv visar sig också i att en jämn könsfördelning mellan manliga och kvinnliga lärare endast är en inledning på den analys som gjorts där lärosätet också sett över litteraturen och de akademiska traditioner som ligger till grund för utbildningen. Analysen visade att det fanns en heteronormativ slagsida. Lärosätet har därför påbörjat ett arbete med att se över valet av litteratur så att den speglar ett jämställt förhållningssätt, vilket bedömargruppen ser positivt på. Perspektivet beaktas i kursernas innehåll och i kursutvecklingen, exempelvis under VFU där studenten i samtal med handledaren ska diskutera klassrumsmiljö, lärarroll, utformning av uppgifter och materialurval samt bemötande av elever, vårdnadshavare och annan personal med fokus på jämställdhet. Lärarna har även fått del av kompetenshöjande insatser såsom tillgång till forskning på området samt haft möjlighet att delta i seminarier med temat jämställdhet. Intervjuerna bekräftar att jämställdhetsperspektivet är närvarande i utbildningen och att nästa steg är att i större utsträckning samordna och systematisera de insatser som görs.

Det finns lärandemål om jämställdhetsperspektiv i pedagogisk verksamhet i en UVK-kurs och i VFU-kurser som kopplar till att studenten, när examen utfärdas, visar förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten. För bedömargruppen är det inte tydligt hur lärandemål, läraktiviteter och examination kopplas samman. Att det är ett utvecklingsområde bekräftas av intervjuerna där lärosätet uttrycker det som att det finns lärandemål om jämställdhet men att de behöver synliggöras på olika nivåer i utbildningen.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Lärosätet beskriver i självvärderingen hur ämneslärarutbildningen följs upp genom lärosätets systematiska kvalitetsarbete, där bland annat en examensmatris används fortlöpande för att stämma av examensmål mot lärandemål. Kvalitetsarbetet inom UVK sker framför allt i inriktningskollegier som sammanträder flera gånger per termin, vilket framgår både av självvärdering och intervjuer. Här utvecklar man kurser, diskuterar förändringar av befintliga kurser och tar initiativ till förbättringar. Förslag på programövergripande förändringar lyfts till Lärarutbildningens utbildningsråd.

Kursvärderingar genomförs vid kursslut och analyseras av lärare. Resultaten ska kommuniceras till studenterna vid nästa tillfälle då kursen ges och vid kursstart. Intervjuerna visar dock att återkopplingen inte alltid skett och lärosätets ledning lyfter vikten av att arbeta aktivt med att förbättra detta. Bedömargruppen rekommenderar lärosätet att utöver ovan nämnda återkoppling även publicera resultaten för att säkerställa att studenterna har möjlighet att ta del av dem, om den personberoende återkopplingen skulle brista. Lärosätet har svårt att motivera studenterna att svara på kursvärderingar. För att öka svarsfrekvensen har lärare och utbildningsledare informerat studenterna om vikten av att svara på dessa, och man utreder möjligheten att genomföra kursvärderingen på lektionstid och att lägga ut en påminnelse på lärosätets lärplattform. I VFU-kurserna finns det exempel på mindre utvärderingar där läraren sitter tillsammans med 4–8 studenter och reflekterar kring kursens utformning och genomförande. Bedömargruppen ser att det finns ett utvecklingsbehov när det gäller svarsfrekvensen och ser positivt på att lärosätet tagit initiativ till andra åtgärder utöver information. Bättre återkoppling av resultaten till studenterna kan även bidra positivt till svarsfrekvensen. Bedömargruppen noterar även att det förefaller som att studenterna inte har någon strukturerad möjlighet att framföra synpunkter under pågående kurser, utan endast efter avslutad kurs.

Sedan hösten 2018 görs även analyser på programnivå som årligen ska kommuniceras till studenterna. I uppföljningsarbetet uppmärksammar lärosätet behovet av att utveckla deras akademiska skrivande. Lärosätet ger exempel på åtgärder som genomförts till följd av de identifierade problemen, till exempel förbättringsarbete med hänsyn till studenternas läs- och skrivträning samt "omvänt klassrum".

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Genomströmningen följs upp och analyseras årligen på programnivå samt föredras för lärarutbildningens programråd. Genomströmningen är lägre än i riket som helhet och det pågår

analyser och kursutvecklingsarbete för att öka denna. Kollegiet diskuterar förslag på åtgärder som i sin tur blir aktiviteter i akademins verksamhetsplan. De vidtagna åtgärderna handlar dels om att ha närmare kontakt med studenterna, bland annat ett nyinrättat Råd för studentnära frågor, dels om att göra kursvärderingar och ha kommunikationskanaler för dialog mellan lärare och studenter. Åtgärderna handlar vidare om att sätta upp stödstrukturer för att utveckla studentens akademiska skrivande, genom kompetensutveckling av undervisande lärare och speciella skrivarverkstäder, seminarier och möjlighet till individuell handledning. Lärandemål som är knutna till vetenskapligt förhållningssätt, akademiskt skrivande och god språklig framställning har införts med syftet att synliggöra alla lärares ansvar för studenternas läs- och skrivutveckling. Våren 2019 gjordes en extern granskning av samtliga lärarprogram, utöver lärosätets egen analys av genomströmningen. Bedömargruppen ser att det finns en struktur för att årligen analysera genomströmningen och att åtgärder vitas som syftar till att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Bedömningsområde: Studentperspektiv**Studentperspektiv**

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Formell studentrepresentation finns i ett Utbildningsråd för lärarutbildning, i en kursplanegrupp och i ett nyinrättat Råd för studentnära frågor. I Akademin för utbildning, kultur och kommunikation finns möjlighet för studentmedverkan genom kursvärderingar och en nyinrättad introduktionsdag där studenter kan möta studenter som kommit olika långt inom utbildningen samt lärare för dialog kring bland annat den senaste utvärderingen av ämneslärarprogrammet. Samtliga forskningsmiljöer vid lärosätet har en seminarieverksamhet med regelbundna träffar, för diskussioner bland nationella och internationella forskare och undervisande lärare inom kollegiet. Dessa diskussioner är gemensamma och relevanta för både miljön och forskningsinriktningen som helhet. Till dessa seminarier bjuds även studenter in.

I VFU-kurserna finns det exempel på mindre utvärderingar där läraren sitter tillsammans med 4–8 studenter och reflekterar kring kursens utformning och genomförande. I självvärderingen nämns även exempel på att studenterna medverkar i kursers utformning, där lärosätet utgår från studenternas återkoppling för att sedan utveckla kursen i nära samarbete med studenterna. Arbetet har bland annat lett till användandet av undervisningsmetoden omvänt klassrum. Intervjuerna bekräftar för bedömargruppen att det finns möjlighet för studenterna att ta en aktiv roll, och bland annat nämns det nyinrättade Rådet för studentnära frågor. Där får studenterna möjlighet att träffa de programansvariga för ämneslärarprogrammet, dock endast en gång per termin. Intervjuerna visar att det i större utsträckning går att påverka strukturen, det vill säga hur kurserna ligger, än själva innehållet i kurserna. Bedömargruppen ser positivt på att lärosätet initierat olika aktiviteter för att öka studenternas medverkan såsom att inrätta rådet och testa olika former av mindre utvärderingar och samarbete för att utveckla kurser inom UVK.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan**Arbetsliv och samverkan**

Bedömning med motivering: *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.*

Enligt självvärderingen sker samverkan med det omgivande samhället genom Mälardalens kompetenscentrum för lärande, vilket bedriver samverkan kring skolutveckling, lärarutbildning, forskning inom utbildningsvetenskap och VFU tillsammans med regionens skolhuvudmän. Lärosätet menar att Branschrådet för ämneslärarutbildningen fyller en central funktion som kontaktorgan, där lärosätet och skolhuvudmännen utbyter information som är relevant för utbildningens användbarhet och utveckling samt studentens förberedelse för arbetslivet. VFU och införandet av verksamhetsintegrerad utbildning framhålls i självvärderingen som centrala för studenternas kontakt med skolor. Lärosätet samverkar med skolhuvudmännen i Södermanlands och Västmanlands län i projektet Samproducerad lärarutbildning. Forsknings- och utbildningsmiljöerna i sociologi och statsvetenskap är samhällsnära och samverkar med en rad intressenter. Lärarstudenterna har möjlighet att ta del av detta, inom teoretiska kurser och genom fältstudier. Bedömggruppen kan konstatera att det finns en relevant samverkan, på flera olika sätt och i olika konstellationer, med det omgivande samhället.

Möjligheten att göra fältstudier under de högskoleförlagda kurserna stödjer enligt bedömggruppen att teori och praktik kopplas samman, vilket bidrar till utbildningens användbarhet. Det gäller särskilt eftersom dessa innefattar framåtsyftande moment där handledare och student diskuterar fältstudiernas relevans för det kommande arbetslivet. Samtidigt som fältstudierna är relevanta visar intervjuerna att de ibland kan vara svåra att genomföra eftersom kontakterna med skolorna kan förbättras.

Lärosätet menar att den vetenskapliga grund som utbildningen vilar på ökar studentens beredskap att möta ett föränderligt arbetsliv eftersom studenten möter teorier som behandlar förändringsprocesser av olika slag. I självvärderingen beskrivs vikten av VFU och att studenten redan under den första terminen ingår i ett handledarlag vid en övningskola som förberedelse för yrkesprofessionen. Det framgår också att studenterna möter både högstadieskolor och gymnasieskolor under VFU:n, vilket enligt bedömggruppen är positivt med tanke på användbarhet och ett föränderligt arbetsliv. I självvärderingen beskriver lärosätet att VFU-samordnare har stöttat VFU-handledare på skolorna för att skapa en gemensam kunskapssyn för lärandemålen och kriterierna. Syftet är att främja en likvärdig bedömning eftersom handledarna på skolorna byts ut till följd av personalomsättning. Bedömggruppen ser att stödet kan behövas fortlöpande då intervjuerna visar att det fortfarande är oklart vad som bedöms under VFU:n och hur bedömningen sker.

Samlat omdöme utbildningsvetenskaplig kärna

Bedömning med motivering: Tillfredställande

Att bedömningsgrunder är tillfredställande eller inte och att mål uppfylls eller inte inom utbildningsvetenskaplig kärna vägs samman med motsvarande bedömningar inom ämnes- och ämnesdidaktiska studier. Denna sammanvägning framgår i det samlade omdömet för examenstillståndet, det vill säga för utbildningen i sin helhet.

Inom utbildningsvetenskaplig kärna är drygt hälften av lärarna disputerade och alla har lärarexamen. Lärare medverkar i flera olika kurser och bedömargruppen ser positivt på att organisationen och samarbetet mellan lärarna motverkar att undervisningsplanen känns splittrad. I stället kommer de olika kompetenserna till nytta i utbildningen och progression underlättas. Relationen mellan antalet studenter och lärare är tillfredställande och bedömargruppen noterar att lärosätet har insatser för att säkerställa kompetensen på lång sikt.

Utbildningsmiljöerna har direkt allmäntdidaktisk och/eller ämnesdidaktisk relevans. Lärosätet arbetar med att utveckla kollegier i syfte att överföra kunskap mellan forskningsmiljöer och undervisningsmiljöer, och bedömargruppen konstaterar därmed att lärosätet arbetar aktivt med att stärka sambandet mellan utbildning och forskning. Det finns även en tydlig koppling mellan teori och praktik i UVK.

Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls då bedömargruppen anser att lärosätet i undervisning och examination kopplar samman vetenskapligt förhållningssätt, forskningsmetoder, beprövad erfarenhet och lärares yrkeskunnande på ett tillfredställande sätt.

Målet om att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls på olika sätt. Vetenskapligt förhållningssätt och beprövad erfarenhet integreras i både UVK och VFU, vilket medför att studenterna kontinuerligt under utbildningen utvecklar denna förmåga. Praktisk yrkest teori används under utbildningen och syftar till att studenterna ska reflektera över och bli medvetna om sin pedagogiska grundsyn, vilket ger stöd för progression.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls genom att lärosätet har ett tydligt sätt att resonera kring didaktik som avspeglar sig på UVK-kursernas innehåll och utformning. Målet säkerställs även under VFU, vilket det sker kontinuerligt under utbildningen med progression i och med användandet av praktiskt yrkest teori. Användandet av olika examinationsformer och utformningen av dessa medför enligt bedömargruppen att målet säkerställs.

Målet om att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet i syfte att stimulera varje elevs lärande uppfylls bland annat genom UVK-kurser där studenterna möter olika faktorer som påverkar elevernas lärande och utveckling. Studenterna ska även göra en undervisningsplanering som syftar till att göra alla elever delaktiga. VFU och de fältuppgifter som studenterna har under de högskoleförlagda kurserna bidrar också till att uppfylla detta mål.

Målet om bedömningar utifrån relevanta aspekter samt hållbar utveckling uppfylls. Det finns kurser med lärandemål om samhälle, mångfald, flerspråkighet, mänskliga rättigheter, barnkonventionen,

etik och hållbar utveckling. Studenterna får träna att göra bedömningar och det finns examinationer som handlar om att reflektera kring detta, både själv och tillsammans med andra.

Bedömargruppen menar att lärosätet visar medvetenhet när det gäller jämställdhetsperspektivet, vilket avspeglar sig i de analyser som gjorts och att perspektivet beaktas i kursernas innehåll och kursutveckling. Det finns också lärandemål om jämställdhetsperspektiv i pedagogisk verksamhet i en UVK-kurs och i VFU-kurser som kopplar till att studenten, när examen utfärdas, visar förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling sker genom högskolans systematiska kvalitetssäkringsarbete, men återkopplingen kan ges i större utsträckning. Kursvärderingar genomförs vid kursslut och analyseras av lärare. En examensmatris används fortlöpande för att stämma av examensmål mot lärandemål. Studentgenomströmningen är lägre än i riket som helhet och det pågår analys av detta och kursutvecklingsarbete för att öka den.

Bedömargruppen anser att studenten får möjlighet att ta en aktiv roll i utvecklingen av utbildningens innehåll och genomförande, exempelvis genom formell studentrepresentation och genom medverkan i kursutveckling, kursvärderingar och introduktionsdag. Bedömargruppen ser positivt på att lärosätet initierat olika aktiviteter för att öka studenternas medverkan.

Bedömargruppen kan konstatera att lärosätet har relevant samverkan med det omgivande samhället, på flera olika sätt och i olika konstellationer. Utbildningen blir mer användbar genom teorier som behandlar förändringsprocesser, VFU på både högstadieskolor och gymnasieskolor och fältstudier under de högskoleförlagda kurserna, och detta bidrar till att studenten förbereds för ett föränderligt arbetsliv.

Ämnes- och ämnesdidaktiska studier

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Enligt lärartabellen är omkring tretton lärare verksamma inom ämneslärarutbildningen i svenska, varav sex med relevant ämneslärarexamen, tre lektorer i litteraturvetenskap, en senior professor, två docenter i svenska och två adjunkter. En av adjunkterna är doktorand. De ägnar 5–30 procent av sin tid åt utbildningen. Av lärartabellen och självvärderingen framgår att den vetenskapliga och professionsinriktade lärarkompetensen inom språkvetenskap och -didaktik omfattar omkring tio lärare, jämfört med tre lärare som är verksamma inom litteraturvetenskap och -didaktik och som alla har begränsad professionserfarenhet. Bedömargruppen noterar att en relativt stabil grupp om cirka fem erfarna lärare ansvarar för den huvudsakliga undervisningen. Intervjuerna visar att det finns ett välutvecklat kollegialt samarbete mellan de verksamma lärarna, och att man är medvetna om

behovet av att förstärka den vetenskapliga och professionsrelaterade kompetensen inom litteraturdidaktik.

Bedömgargruppens bedömning är att den samlade kompetensen är adekvat i förhållande till den begränsade studentvolymen. På lång sikt menar bedömgargruppen dock att en osäkerhetsfaktor på är den litteraturdidaktiskt inriktade kompetensen som är begränsad ur både vetenskaplig och professionsrelaterad synpunkt. Lärosätet och ansvariga för ämneslärarutbildningen i svenska rekommenderas att upprätta planer för kompetensutveckling och -försörjning för att komma tillrätta med detta problem.

Utbildningsmiljö

Bedömning med motivering: *Det finns inte en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs inte så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

I självvärderingen framgår det att lärarna ingår i den gemensamma forskningsmiljön Språk- och litteraturvetenskap samt ämnenas didaktik. I denna miljö dominerar språkvetenskapliga och -didaktiska projekt som är inriktade mot samtalsanalys, textanalys och akademiskt skrivande. Forskningen är i hög grad praktisknära och inriktad mot undervisning i flerspråkiga miljöer, till exempel betydelsen av transspråkande, och har redovisats i olika publikationer. Självvärderingen och intervjuerna visar att sådan språkdidaktisk forskning har stort genomslag i utbildningen. Den litteraturvetenskapliga forskningen är ämnesteoretiskt inriktad och framstår som personbunden, och den inriktas till exempel mot ekokritik, transkulturellt minne och litteratur- och psykoanalys. Bedömgargruppen menar att dessa inriktningar har betydelse för svensklärarutbildningen men det framgår inte hur de också ger professionsinriktad relevans. Enligt intervjuerna finns inga riktade medel till senior språkdidaktisk och/eller litteraturdidaktisk forskning. Bedömgargruppen anser sammantaget att lärosätet inte kan visa att den vetenskapliga och professionsinriktade miljön är tillfredsställande när det gäller litteraturdidaktik.

Bedömgargruppen menar att den ojämna fördelningen av vetenskaplig kompetens får genomslag i forskningens inriktning. Gruppen rekommenderar därmed lärosätet att se hur forskning som är direkt relevant för svensklärarutbildningen och då särskilt avseende litteraturdidaktisk forskning kan stärkas. Det kan man bland annat göra genom kompetensutveckling och -försörjning, riktade anslag för forskning och ett ökat samarbete med andra lärosäten.

Lärosätet samarbetar med kommuner för att finansiera kommundoktorander som ska vidareutveckla den vetenskapliga och professionsinriktade miljön. Bedömgargruppen menar att sådan samverkan bidrar till att stärka sambanden mellan forskning och utbildning, och uppmuntrar lärosätet att fortsätta samarbetet.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl brett kunnande inom*

ämnesstudiernas huvudområde som väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område och fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.

I självvärderingen beskriver lärosätet att utbildningen inleds med två språkligt inriktade kurser. Syftet är att studenterna omedelbart ska tillägna sig de kunskaper som krävs för yrkesutövningen ur ett språkvetenskapligt perspektiv, inklusive språkhistoriskt. I utbildningen ingår olika arbetsformer för att utveckla studentens akademiska litteracitet i relation till både det språkvetenskapliga och det litteraturvetenskapliga utbildningsinnehållet. Fältstudier används för att befästa och konkretisera de ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, och då inte enbart inom skolsamhället utan till exempel också inom kulturinstitutioner. Fältstudier återkommer också under hela utbildningen inom de språkvetenskapliga och -didaktiska och litteraturvetenskapliga och -didaktiska kurserna. I självvärderingen ger lärosätet exempel på examinerande uppgifter och betygskriterier, dock främst i språkvetenskapligt inriktade kurser om svenska språket. De självständiga arbetena har inriktning mot antingen svenska språket eller litteraturvetenskap, och två tredjedelar uppnår detta mål.

Bedömargruppen menar att utifrån underlaget framstår det språkvetenskapliga innehållet som mer genomtänkt och inriktat mot yrkesutövningen än det litteraturvetenskapliga. Enligt självvärderingen fördjupas särskilt de språkvetenskapliga kunskaperna inom sociolingvistik. I de litteraturvetenskapliga kurserna ingår tillämpningar av receptionsteori och klart uttalade kanonkritiska förhållningssätt i samband med att studenterna läser och studerar äldre och nyare litteratur i olika genrer. Fördjupningen av ämneskunskaperna framstår för bedömargruppen som i hög grad inriktad mot litteraturhistorieskrivningens problem och mot kännedom om litterära genrer. Lärosätets svenskläroarbete framstår som tudelad. De två ämnesområdena är i det närmaste helt åtskilda: Språkvetenskapligt inriktade kurser ligger före de litteraturvetenskapliga, vilka ämneslärostudenterna dessutom samläser med studenter på andra program eller fristående kurser. Det självständiga arbetet på avancerad nivå skrivs antingen i svenska språket eller i litteraturvetenskap, alltså definieras arbetet disciplinärt. Bedömargruppen noterar dock att i denna kurs samordnas utbildningen genom samarbete mellan lärare i litteraturvetenskap och -didaktik och språkvetenskap och -didaktik. Endast vid något enstaka tillfälle samarbetar lärarna i övrigt över gränserna. Enligt självvärderingen och intervjuerna är det ekonomiska och organisatoriskt praktiska omständigheter som i praktiken har styrt utbildningsupplägget, snarare än pedagogiska överväganden.

Det språkvetenskapliga innehållet är en styrka eftersom det är klart inriktat mot att utveckla de ämneskunskaper som studenten behöver i yrkesutövningen. Bedömargruppen anser att lärosätet visar att lärandeaktiviteter i kombination med examinationer säkerställer måluppfyllelse, även om den språkvetenskapliga delen av utbildningen framstår som mer välutvecklad än den litteraturvetenskapliga när det gäller de ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen. Gruppen rekommenderar lärosätet att komma tillrätta med denna obalans.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visar kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

Olika former av akademiskt skrivande och läsande ingår som lärandemål i kombination med studentaktiva arbetsformer i flera kurser, inklusive kurser inom utbildningsvetenskaplig kärna (UVK) om teori och metod. I självvärderingen och under intervjuerna diskuterade lärosätet omständigheten att kvalitativa metoder dominerar. Kvantitativa metoder har dock fått allt större utrymme inom ramen för pågående kvalitetsarbete. Lärosätet menar att det behövs större variation i bruket av kvalitativa undersökningsmetoder och mer uppmärksamhet mot kvantitativa sådana. Som en del av det fortlöpande utvecklingsarbetet har man en arbetsgrupp bestående av programansvariga, ämnesföreträdare och lärare med skrivdidaktisk kompetens. Syftet är att bättre samordna undervisningen för att studenterna ska utveckla sin akademiska litteracitet, och bedömggruppen ser positivt på detta.

Lärosätet ger i självvärderingen flera exempel på undervisning i progression för att utveckla studentens förmåga att som svensklärare i gymnasieskolan arbeta på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. I utbildningen ingår flera konkretiserande fältstudieuppgifter, där studenterna utvecklar kunskaper i olika vetenskapliga undersökningsmetoder. Lärosätet visar att fältstudier, gärna på den skola där studenten genomför sin verksamhetsförlagda utbildning (VFU), möjliggör kopplingar mellan principer för och faktiskt genomförande av undervisning i svenska på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Studenterna undersöker till exempel muntlig klassrumsinteraktion och redovisar undersökningsresultat, och man menar att detta är centrala led för att möjliggöra och för att säkerställa måluppfyllelse, vilket bedömggruppen instämmer i.

I språkvetenskapligt och -didaktiskt och litteraturvetenskapligt och -didaktiskt inriktade kurser studerar, diskuterar och prövar studenterna ämnesspecifika och ämnesdidaktiska frågeställningar och teorier i relation till kvantitativa och kvalitativa metoder. Lärosätet har tagit fram kursguider och bedömnings- och betygskriterier för självständiga arbeten i samarbete med andra lärosäten. Av de självständiga arbeten som bedömggruppen tagit del av är det hälften som inte når måluppfyllelse. Svagheterna i arbetena rör dock olika delar av målet, så bedömggruppen anser ändå att lärosätet säkerställer måluppfyllelse med läraaktiviteter och examination under utbildningen.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.*

Fältstudier är en återkommande lärandeaktivitet i progression i utbildningen, där empiriska forskningsresultat ställs mot studenternas egna iakttagelser med syftet att utveckla undervisning. Fältstudierna äger inte bara rum i skolor utan även i kontakter med den litterära institutionen i stort, till exempel förlag och litterära tidskrifter. I självvärderingen ger lärosätet exempel på innehåll och aktiviteter under sådana forskningsanknutna fältstudier i både språkvetenskapliga och -didaktiska och litteraturvetenskapliga och -didaktiska kurser: Det kan handla om att observera undervisning som är inriktad mot klassrumskommunikation av olika slag, såsom i den första kursen *Introduktion till svenska språket för ämneslärare* i termin 1, om att intervjua elever om deras erfarenheter av muntliga framträdanden i kursen *Retorik för lärare* och om att skriva ett reportage om en skola som läsmiljö i termin 6. Under intervjuerna framkom att fältstudierna och andra lärandeaktiviteter

resulterar i den eftersträvade konkretionen och kopplas till examinationer för att säkerställa måluppfyllelse. Bedömargruppen anser därmed att studenterna tar del av aktuell forskning, prövar olika undersökningsmetoder i progression, och återkommande redovisar och diskuterar resultatet av undersökningar – med det självständiga arbetet som avslutande uppgift. Av de självständiga arbeten som bedömargruppen tagit del av framgår att målet i stort är uppfyllt.

Bedömargruppen anser att systematiken, bredden och progressionen i de lärandeaktiviteter som ingår i fältstudierna är en styrka.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser.

I självvärderingen och intervjuerna betonar lärosätet de återkommande fältstudiernas betydelse för måluppfyllelsen. Man ger exempel på kursinnehåll, aktiviteter och examinationer och på en del samarbeten mellan språkvetenskapligt och -didaktiskt och litteraturvetenskapligt och -didaktiskt inriktade lärare, och enligt bedömargruppen visar de att det finns en tydlig strävan efter en sammanhållen och integrerad utbildning i progression. Den språkvetenskapliga och -didaktiska grunden för måluppfyllelse framstår dock som mer genomarbetad än den litteraturvetenskapliga och -didaktiska, enligt bedömargruppen. Lärosätet ger exempel på teorier och praktiker såsom systemisk funktionell lingvistik, genrepedagogik, retorik, responsgivning och skrivprocess, vilka kan ligga till grund för att planera och genomföra undervisning. Måluppfyllelsen säkerställs till exempel genom examinationer där studenterna muntligt ska argumentera för betydelsen av undervisning i retorik, för att utveckla deras muntliga förmåga. Examinationen filmas och används sedan som underlag för att bedöma studentens prestation. I en kurs ska studenterna kritiskt granska användningen av matriser för textanalys mot bakgrund av vetenskaplig litteratur. Som exempel på lärandeaktivitet i litteraturvetenskap och -didaktik nämner lärosätet främst boksamtal, vilket man ser som en litteraturdidaktisk metodik som både ingår i själva utbildningen och är en metod i yrkesutövningen. Dess vetenskapliga grund definieras dock inte. VFU förläggs i terminer tillsammans med kurser i UVK och examineras genom trepartssamtal och platsbesök, där lärare från lärosätet observerar studentens undervisning.

Lärosätet visar en återkommande medvetenhet om att utbildningen löper risk att framstå som tudelad. Enligt självvärderingen och intervjuerna ser man också vidareutveckling av samordning mellan ämnen, UVK och VFU som ett utvecklingsområde. Bedömargruppen anser att denna medvetenhet är nödvändig för att man ska kunna vidareutveckla utbildningen. Bedömargruppen konstaterar att aktuell forskning ligger till grund för de språkvetenskapliga och -didaktiska delarna, med tillhörande lärandeaktiviteter för att utveckla studentens förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande. Det gäller dock inte i lika hög grad för litteraturvetenskap och -didaktik, och därmed behövs utveckling för att möjliggöra och säkerställa måluppfyllelse på även lång sikt just ur denna aspekt.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med

andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.

I självvärderingen redovisar lärosätet att man uppfyller målet genom VFU och guiden Handbok för VFU när det gäller att utveckla och bedöma studenternas förmåga att planera undervisning och skapa goda miljöer för lärande. Man beskriver exempelvis hur studenternas VFU är förlagd både till grundskolans årskurs 7–9 och till gymnasieskolan. Detsamma gäller för de fältstudier som studenterna gör under det första året. Syftet är bland annat att studenterna ska förstå kunskapsnivån för grundskolans elever i relation till gymnasieskolans elever inför den kommande yrkesutövningen. Bedömargruppen tycker att det är positivt att man skapar förståelse för undervisning i olika miljöer.

Utöver VFU ger lärosätet i självvärderingen exempel på lärandeaktiviteter och examinationer som enligt bedömargruppen bidrar till att lärosätet uppfyller examensmålet. Redan i introduktionskursen diskuterar studenterna vad inom språkstruktur som lärare bör undervisa om, och hur, kopplat till individanpassad skrivundervisning. I kursen *Språkets sociala kontext* tar lärosätet upp sociolingvistiska teorier, metoder och forskningsresultat som ska visa att elever har olika förutsättningar för att lyckas i skolan, och utifrån ett forskningsbaserat underlag diskuterar man hur en lärare kan hantera detta. I kursen varvas föreläsningar och seminarier, och sedan 2018 har de ämnesdidaktiska inslagen ökat. I en fältstudie i kursen *Retorik för lärare* ska studenterna intervjua elever om deras erfarenheter av muntliga framträdanden, och studenterna ska därefter ta fram ett förslag på retorik som kan användas av lärare för att ge samtliga elever rätt att komma till tals, oavsett bakgrund. Studenterna får även öva på att ge muntlig och skriftlig respons till elever, och lärosätet planerar att i större utsträckning än tidigare använda autentiska elevtexter eftersom det blir mer utmanande för studenterna.

Bedömargruppen konstaterar att det är oklart i vad mån utbildningen omfattar olika typer av kommunikativ funktionsvariation, vilka inte nödvändigtvis måste vara strikt specialpedagogiska, i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling. Om detta inte förekommer i utbildningen ser bedömargruppen det som ett utvecklingsområde. Bedömargruppen menar att lärosätet möjliggör och säkerställer måluppfyllelse, men att säkerställandet kan stärkas. Bedömargruppen rekommenderar lärosätet att se över språkdidaktiskt inriktade lärandemål, lärandeaktiviteter och examinationer med fokus på delen av målet som rör "på bästa sätt stimulera varje elevs lärande" i svenska.

Jämställdhet

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

Jämställdhetsperspektivet är enligt bedömargruppen förankrat i utbildningen och bland lärarna, vilket inte minst framgick under intervjuerna. Bedömargruppen menar att lärosätet visar att utbildningen beaktar, kommunicerar och förankrar jämställdhetsperspektivet, både språkdidaktiskt och litteraturredidaktiskt, och därmed förbereder studenten inför den egna yrkesutövningen. I kurser om språkvetenskap, språkdidaktik, litteraturvetenskap och litteraturredidaktik ingår jämställdhetsfrågor och genuskritik som rör lärandeaktiviteter av olika slag. I kurser som är inriktade mot svenska språket får studenterna exempelvis diskutera språklig variation och hur lärare lämpligen kan ge respons på elevtexter utifrån ett jämställdhetsperspektiv, mot bakgrund av aktuell forskning. Det sker bland

annat i kursen *Språkbeskrivning och textanalys för ämneslärare*. Ett annat exempel är kursen *Litteraturvetenskap – historiska perspektiv*, där litteraturhistorieskrivning och värdering av litterära verk problematiseras med sikte på undervisning ur ett genuskritiskt perspektiv. Studenterna får därmed förutsättningar för att kommunicera ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten. Enligt självvärderingen och intervjuerna vill man vidareutveckla jämställdhetsperspektivet i all undervisning och i den kollegiala diskussionen, och ser det som ett utvecklingsområde. Bedömggruppen ser positivt på vidareutvecklingen och uppmanar lärosätet att fortsätta arbetet.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Lärosätet bedriver enligt bedömggruppen ett systematiskt kvalitetsarbete på lärosätetsnivå med fastlagda principer och riktlinjer. I självvärderingen beskriver och värderar man kortfattat det som är specifikt för svenskläro utbildningen när det gäller uppföljningsverksamheten. Inom litteraturvetenskap har man digitala kursvärderingar, som alltid genomförs vid slutet av kurser men som har låg svarsfrekvens, och de kompletteras därför med en skriftlig kursvärdering på papper i anslutning till kursavslutet men före examinationen. Man sammanställer resultatet och presenterar det för studenterna via en lärplattform. Nästa grupp studenter får vid kursstart information om resultatet och eventuella förändringar.

Inom svenska språket och litteraturvetenskap finns även ämneskollegier, vilka sammanträder tre eller fyra gånger per termin för att analysera kurserna och föreslå förändringar i exempelvis undervisningsformer och betygssättning. Dessa kursanalyser bygger i hög utsträckning på synpunkter som studenterna ger i samband med kursvärderingar. Bedömggruppen menar att lärosätet genom denna organisation har ett systematiskt kvalitetsarbete och att detta leder till förändringar som studenterna informeras om.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Genomströmningen följs årligen upp på programnivå och resultatet föredras för Lära utbildningarnas utbildningsråd. I självvärderingen konstateras att det är fler studenter som avbryter sina studier under första läsåret än under de påföljande åren, men att genomströmningen behöver öka under hela utbildningen. Därför pågår försök med fler examinationstillfällen, mer lärarrespons på inlämningsuppgifter, exempelvis skriftliga tentamina, och fler muntliga examinationsuppgifter. En av de kurser som leder till flest underkännanden är en kurs i grammatik, vilken har förstärkts med inspelade föreläsningar till stöd för studenterna under studierna. Resurserna har också ökat för de kurser som har bristande genomströmning. Bedömggruppen menar därmed att lärosätet stödjer studenterna i att genomföra utbildningen inom planerad studietid.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

I självvärderingen menar lärosätet att studenterna har inflytande, särskilt över utbildningen i svenska språket eftersom ämnesföreträdaren också är programföreträdare. De är dessutom formellt representerade i organ såsom Lärarutbildningarnas utbildningsråd och den så kallade kursplanegruppen som fattar beslut om att revidera och inrätta kursplaner. Man menar också att studenterna har inflytande över svenskläro-utbildningen genom kursanalyser, vilka behandlas i ämneskollegierna i svenska språket och i litteraturvetenskap. Någon samordning mellan dessa kollegier redovisas dock inte i självvärderingen. Kollegierna kommer i fortsättningen att bjuda in studenterna också när kurser ska inrättas eller revideras. Bedömggruppen anser att studenterna redan borde haft möjlighet att delta och rekommenderar lärosätet att säkerställa att studenterna är representerade även vid beredning.

Lärosätet menar att studentinflytandet över flera olika kurser möjliggörs genom en fortlöpande dialog när studenter och lärare träffar varandra. Bedömggruppen anser att det visserligen kan finnas fördelar med att studenterna återkommande träffar samma lärare i flera kurser, men ser också en risk för att informella samtal kan skapa lojaliteter på individ- och gruppnivå vilka inte främjar ett brett deltagande. Med hänsyn till denna risk är det viktigt att studenterna också medverkar i de formella forumen för att bereda kurser. Samtidigt är bedömggruppens intryck att studenterna har goda formella och informella möjligheter att delta i utvecklingen av utbildningens innehåll och genomförande, vilket bekräftades under intervjuerna.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Arbetsliv och samverkan

Bedömning med motivering: *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.*

Inom svenskläro-utbildningen visar lärosätet stor medvetenhet om behovet av att fortlöpande se till att utbildningen är relevant för den kommande yrkesutövningen, vilket framgår av självvärderingen och intervjuerna. Lärarens ansvar att bidra till varje elevs svenskspråkiga förmåga ses som en fråga för alla lärare i utbildningen. Likaså ses digitaliseringens betydelse för undervisning och lärande som central för att vidareutveckla utbildningen. Bedömggruppen anser att inte minst de språkvetenskapligt och språkdidaktiskt inriktade kurserna förbereder studenten för yrkesutövning i ett samhälle och en skola med språklig mångfald.

För att stärka bandet till yrkesutövningen håller lärosätet på att knyta adjungerade adjunkter till utbildningen. Dessutom bjuds till exempel författare, redaktörer och översättare in för att arbetslivsperspektivet ska omfatta även annat än skolsamhället.

I intervjuerna framfördes synpunkter på själva organisationen för VFU:n, närmare bestämt studenternas VFU-placeringar, och organisationen för VFU-placeringar och handledarutbildningen beskrevs mer i detalj. Bedömggruppen anser att lärosätet genom upparbetade kontakter och sin organisation uppfyller kravet på relevant samverkan, och att eventuella svagheter i VFU:n kan regleras inom ramen för det fortlöpande kvalitetsarbetet.

Bedömargruppen anser att lärosätets samverkan med kulturinstitutioner och kulturarbetare är en styrka. Lärosätet rekommenderas att öka samverkan med olika verksamheter inom kulturlivet, vilken skulle kunna bli profilerande för lärosätets ämneslärarutbildning med inriktning mot undervisning i svenska i gymnasieskolan.

Samlat omdöme ämnes- och ämnesdidaktiska studier

Bedömning med motivering: Tillfredsställande

Att bedömningsgrunder är tillfredsställande eller inte och att mål uppfylls eller inte inom ämnes- och ämnesdidaktiska studier vägs samman med motsvarande bedömningar inom utbildningsvetenskaplig kärna. Denna sammanvägning framgår i det samlade omdömet för examenstillståndet, det vill säga för utbildningen i sin helhet.

Antalet lärare och deras vetenskapliga och professionella kompetens är adekvat i förhållande till utbildningens innehåll och den begränsade studentvolymen. Bedömargruppen menar dock att den litteraturdidaktiskt inriktade kompetensen är osäker på lång sikt, både ur vetenskapligt och professionsrelaterat perspektiv.

I den gemensamma forskningsmiljön ingår språkvetenskapliga och -didaktiska projekt som i hög grad är praktiktäna och inriktade mot undervisning i flerspråkiga miljöer. Den litteraturvetenskapliga forskningen är ämnesteoritiskt inriktad, men det framgår inte i vad mån den också är professionsinriktad. Miljön är därför inte tillfredsställande i alla delar, eftersom det språkvetenskapliga och språkdidaktiska innehållet är mer systematiskt utformat mot yrkesutövningens kunskapsbehov än det litteraturvetenskapliga och litteraturdidaktiska.

Målet om ämneskunskaper för yrkesutövningen, inbegripet aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete uppfylls. I utbildningen ingår olika studentaktiva arbetsformer med syfte att utveckla studenternas akademiska litteracitet i relation till både det språkvetenskapliga och det litteraturvetenskapliga utbildningsinnehållet. Lärosätet visar att lärandeaktiviteter i kombination med examinationer säkerställer måluppfyllelse, även om utbildningen framstår som mer språkvetenskaplig än litteraturvetenskaplig när det gäller de ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen. Bedömargruppen och rekommenderar lärosätet att komma tillrätta med denna obalans.

Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls. Fältstudier är en återkommande aktivitet i progression som gör att studenterna får planera och genomföra undervisning utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet. I språkvetenskapligt, språkdidaktiskt, litteraturvetenskapligt och litteraturdidaktiskt inriktade kurser studerar, diskuterar och prövar studenterna ämnesspecifika och ämnesdidaktiska frågeställningar och teorier i relation till kvantitativa och kvalitativa undersökningsmetoder. Trots vissa svagheter i de självständiga arbetena anser bedömargruppen att lärosätet säkerställer måluppfyllelse.

Målet om att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls. Fältstudier är en återkommande lärandeaktivitet, där empiriska forskningsresultat ställs mot egna iakttagelser för att utveckla undervisningen. Studenterna tar del av aktuell forskning, prövar olika undersökningsmetoder och redovisar och diskuterar återkommande resultatet av andras och egna undersökningar. Lärosätet säkerställer måluppfyllelse

och bedömggruppen anser att systematiken, bredden och progressionen i de lärandeaktiviteter som ingår i fältstudierna är en styrka.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls. Kursinnehåll, aktiviteter och examinationer bildar en innehållsrik, sammanhållen och integrerad utbildning som bygger på aktuell forskning som är relevant för undervisning i svenska i gymnasieskolan. Det språkdidaktiska innehållet med tillhörande lärandeaktiviteter är mer utvecklat än motsvarande för litteraturredidaktik, så där finns ett utvecklingsområde för att måluppfyllelse ska kunna säkerställas även på lång sikt.

Målet om att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet i syfte att stimulera varje elevs lärande uppfylls. Det sker bland annat i VFU som är förlagd både till grundskolans årskurs 7–9 och till gymnasieskolan. Detsamma gäller för de fältstudier som studenterna gör under det första året. Bedömggruppen ser positivt på att man skapar förståelse för undervisning i olika miljöer. Utöver VFU:n ger lärosätet exempel på lärandeaktiviteter och examinationer som enligt bedömggruppen bidrar till att lärosätet uppfyller examensmålet. Bedömggruppen rekommenderar lärosätet att se över språkdidaktiskt inriktade lärandemål, lärandeaktiviteter och examinationer med fokus på delen av målet som rör "på bästa sätt stimulera varje elevs lärande" i svenska.

Jämställdhetsperspektivet är enligt bedömggruppen väl förankrat i utbildningen. Jämställdhetsfrågor som rör olika lärandeaktiviteter ingår i språkvetenskapliga och språkdidaktiska kurser och i litteraturvetenskapliga och litteraturredidaktiska kurser.

Det systematiska kvalitetsarbetet följer principerna för detta på lärosätes- och akademnivå, och anpassas till utbildningen. Bedömggruppen menar att lärosätet har ett systematiskt kvalitetsarbete som leder till förändringar, vilka studenterna informeras om. Man har också satt in åtgärder inom undervisning och examination för att öka genomströmningen.

Studenternas inflytande möjliggörs både formellt och informellt, även om bedömggruppen vill påpeka att det är viktigt att studenterna framöver också medverkar i de formella forum som bereder kurser.

Utbildningen förbereder studenten för yrkesutövning i ett samhälle och en skola med språklig mångfald. Digitaliseringens betydelse för undervisning och lärande ses som central för att vidareutveckla utbildningen. Bedömggruppen anser att lärosätets samverkan med kulturinstitutioner och kulturarbetare är en styrka.

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Delningssvar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: Mälardalens högskola

Yrkesexamen: Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnena: samhällskunskap och svenska.

Bilaga: Utbildningsvetenskaplig kärna

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Utbildningsmiljö			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

--	--	--	--

Jämställdhet			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
6	2	5-7	<p>”Lärosätet ska därför se över valet av litteratur ...”.</p> <p>Lärosätet menar att detta är ett sakfel. I självvärderingen framgår att detta arbete redan är pågående. I självvärdering del 1 på sida 28 står: <i>”Detta arbetar kollegiet med att förändra, genom att bland annat se över och vara uppmärksamt på val av litteratur och hur dessa val återspeglar ett jämställt förhållningssätt, både med avseende på författare och de pedagogiska tänkare och didaktiska forskare som ges utrymme i de olika texter och andra didaktiska gestaltningar studenterna möter.”</i></p>
7	2	3-5	<p>”Varken i självvärderingen eller under intervjun framgår det dock hur lärandemål, läraaktiviteter och examination kopplas samman.”</p> <p>Lärosätet menar att detta är ett sakfel. Frågan om kopplingen ställdes aldrig till de som intervjuades för UVK:s räkning och i självvärdering del 1 på sidan 27 under rubriken kursspecifika beskrivningar och analyser står: <i>”I kursen Utbildningens organisation, uppdrag och innehåll för ämneslärare gymnasieskolan (OAU208) finns ett lärandemål som innebär att studenterna ska undersöka och diskutera den egna övningsskolan utifrån mångfalds-, flerspråkighets- och genusperspektiv. Utifrån ett normkritiskt perspektiv problematiserar studenterna vad det innebär att synliggöra, medvetandegöra och ifrågasätta normer i en undervisningspraktik och ger exempel från undervisningssituationer. Detta bidrar till en nyanserad förståelse för att undervisning i teori och praktik handlar om att skapa en balans mellan åtminstone tre övergripande syften, skolelevernans kvalifikation, socialisation och individualitet. Under en föreläsning kring diskriminering och kränkning samt ett efterföljande seminarium lyfts teorier och frågor kring detta fram och studenterna får många praktiska exempel med diskussionsfrågor och påståenden att ta ställning till. Studenterna reflekterar också utifrån erfarenheter från sin VFU.”</i></p> <p>Och i sista stycket på s 27: <i>”I VFU-kurserna ingår jämställdhetsperspektivet i de lärandemål som behandlar undervisningens och läraryrkets mellanmänniska aspekter. I studenternas samtal med handledaren på övningsskolan diskuteras klassrumsmiljö, lärarroll, utformning av uppgifter, materialurval och bemötande av elever, vårdnadshavare och annan personal med fokus på jämställdhet. Studenterna visar stor medvetenhet om hur läroböckers texter och bilder ska väljas noggrant, men även hur lärare samspelar mer eller mindre jämställt med elever genom ordval, turtagning i klassrummet och beröring.”</i></p>

Uppföljning, åtgärder och återkoppling			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Delningssvar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: Mälardalens högskola

Yrkesexamen: Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnet svenska

Bilaga: ämnes- och ämnesdidaktiska studier

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Utbildningsmiljö			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering
5	4	5	<i>”Syftet är att studenterna ska förstå kunskapsnivån för grundskolans respektive gymnasieskolans elever inför den kommande yrkesutövningen.”</i>

			Lärosätet anser att detta är ett sakfel. I självvärderingen del 2 för svenska på sidan 20, stycke 1 rad 8–10, står att läsa: ”i syfte att han eller hon ska erhålla en bredare insikt om sin kommande yrkesprofession samt främja förståelsen av grundskoleelevers kunskaps- och utvecklingsnivå i relation till gymnasieskolans elever.”
5	5	8	<p>”I en fältstudie i kursen ska studenterna intervjua elever om deras erfarenheter av muntliga framträdanden, ...”</p> <p>Lärosätet önskar förtydliga att fältstudien ingår i kursen <i>Retorik för lärare</i> SVA419. Detta framgår i självvärdering del 2 för svenska på sida 15 i sista stycket rad 12-14. Förslag på ny formulering:</p> <p>”I en fältstudie i kursen <i>Retorik för lärare</i> ska studenterna intervjua elever om deras erfarenheter av muntliga framträdanden, ...”</p>

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Jämställdhet

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Sida	Stycke	Rad	Korrigerings